ISSN-2277-8721

EIIRJ

Electronic International Interdisciplinary Research Journal

Volume-XI, Issues-I
Peer Reviewed Referred Journal
Jan - Feb 2022
SJIF Impact Factor 7.631

Chief Editor- Mrs. Swati Pusalkar

ISSN-2277- 8721

EIIRJ

Electronic International Interdisciplinary Research Journal

Volume-XI, Issues-I Jan - Feb 2022

INDEX

Sr. No.	Title & Author Name	Page No.
1	A Study of The Awareness Of Cyber Crime And Cyber Laws Among People With Respect To Mumbai Region **Ankita Awsarmal**	1
2	Social Entrepreneurship and Perception of College Youth: A Study of Mumbai Western Region **Dr (CA) Seema T.Shah**	10
3	A Study On Cryptocurrencey In India: An Opportunity? **Chaitali Deepak Gaonkar**	19
4	Role Of Psychological Factors, With Special Reference To Change In Attitude, In Achieving Sustainable Development **Ms. Daksha H. Halkare**	23
5	A Study On Impact Of Covid-19 On Public Finance In Asia **Dr. Rajesh Harichandra Bhoite**	27
6	Sustainable Development Goals, With Reference To Multi Dimensional Poverty Index Of India. **Dr. Ritesh Kumar Singhal**	36
7	Gender Equality And Woman Empowerment Practices In The Business **Dr. Sangeeta Pande**	43
8	Women Empowerment And Various Feminine Success Stories (Classic Case-Study Phenomena) **Mr. Fernandes Joseph John**	50
9	Impact Of Covid-19 Pandemic On Women Entrepreneurs In Mumbai **CA Kiran Gajjar**	56

ISSN-2277- 8721

EIIRJ

Electronic International Interdisciplinary Research Journal
Volume-XI, Issues-I Jan - Feb 2022

10	The Study Of Growing Trend Of Fintech Solution Based Services And Its Perception, Usability With Special Reference To Mumbai **Mr. Krishnakumar Shukla & Dr. Kiran Menghani**	64
11	Emerging Financial Instrument – Green Bonds **CA. Dr. Mahalakshmi M**	73
12	Employee Engagement In The Time Of Crisis **Milind Madhusudan Thatte, & Dr. Aruna Deshpande**	89
13	Online Teaching And Learning: Benefits And Limitation **Prof. Namrata Ganesh Malbari**	100
14	Real Estate Investment Trust (Reit's) And It's Prospects In Indian Real Estate Sector **Mr. Nikhil Pramod Ghodke**	105
15	A Study On Awareness Of Crypto Currencies With Respect To Commerce Students Of Kalyan And Dombivli City **Mr. Premkumar Sivan Nair**	111
16	An Overview Of Emerging Financial Instruments In Indian Financial System **Prof. Hema .A. Chetwani**	118
17	Corporate Social Responsibility Practices In The Times Of Covid-19: With Special Reference To Maharashtra State **Dr. Vijay Gaikwad & Mr. Sachin Jadhav**	125
18	A Study On Virtual Learning And Its Acceptance By Youth In Thane District **Shailesh Sargade**	132
19	AI Environment And Its Impact On Various Industries **Miss. Shubhangi Mohan Ingole**	138
20	AI And Changing Trends In Legal Industry **Ms. Shweta Sudhir Thombare**	145

ISSN-2277- 8721

EIIRJ

Electronic International Interdisciplinary Research Journal

Volume-XI, Issues-I Jan - Feb 2022

21	*Assessing The Progress of India Towards Sustainable Development Goals By 2030* ***Subhash Uttam Sarkate***	155
22	*A Study On Students Behavior Towards Online Learning During Covid-19 Pandemic* ***Suraiya Shaikh***	174
23	*Digital Technology In Education: Pros And Cons.* ***Prof. Tanya Jaikumar Ahuja***	180
24	*A Major Distractive And Destructive Factor Or A Helpful Tool?* ***Prof. Tarveen Bindra***	187
25	*"Work from Home": An Alternate Work Trend* ***Mrs. Ekta Abhishek Chawda***	193
26	*Work from Home: From Being Not Normal To New Normal* ***Dr. Sachin Puranik***	196
27	*Naxalism and Administration* ***Dharmendra Turkar***	201
28	*Awareness Among Post Graduate Students On Digital India Programme – A Study* ***Charandas Yuvraj Kambale***	207

ISSN-2278-5655

AMIERJ

Aarhat Multidisciplinary International Education Research Journal

Peer Reviewed Journal

Volume–X, Issues– VI *Nov – Dec 2021*

AN

INTERDISCIPLINARY NATIONAL VIRTUAL CONFERENCE

RESEARCH IN EDUCATION

Editor
Dr. Sunayana Kadle

ISSN-2278-5655

AMIERJ

Peer Reviewed Journal

AARHAT MULTIDISCIPLINARY INTERNATIONAL EDUCATION RESEARCH JOURNAL

Volume–X, Issues– VI

Nov – Dec 2021

INDEX

Sr. no.	Title	Author Name	Page No.
1	*A Study On Total Quality Management - A Development Of Questionnaire And Pilot-Testing*	**Bharati Singh**	1
2	*Job Stress Of Secondary School Teachers In Relation To Their Attitude Towards Teaching Profession*	**Hetal Patel**	7
3	*Development Of Online Gender Sensitization Program For School Teachers And Its Effectiveness*	**Mr. Ketan Laxman Kamble & Mr. Bhupendra Bhaskar Shirke**	14
4	*Constructivist Approach In English Subject To Develop Listening Skill Of School Students*	**Mr. Vilas Vitthal Bhise**	23
5	*Knowledge Management Of Teacher Educators Of B.Ed. Colleges In Relation To Their Total Quality Management*	**Mrs Priti Suresh Chandorkar**	33
6	*Review Of The Impact Of Multiple Intelligence On The Career Choice Of Secondary Students*	**Mrs. Arya Tawde**	40
7	*Effect Of Metacognitive Skill On Academic Performance Of Ix Standard Students In The Subject Of Economics*	**Mrs. Debaleena Roy**	48
8	*Usefulness Of Technological Assisted Textbook As Learning Resource In The Teaching Learning Process*	**Mrs. Smita Santosh Mhatre**	61
9	*Critical Evaluation Of Social Factors Affecting Academic Procrastination Of Pre-Service Teachers*	**Mrs. Swati S. Sharma**	66
10	*Mental Disorder - An Awareness Among Teachers:A Review Of Related Literature*	**Ms. Soma Guha**	75

11	*Comparative Study Of Emotional Intelligence And Teacher Effectiveness Among Secondary School Teachers*	***Suhara P Muhammadkutty***	85
12	*Effect Of Teacch Method In Development Of Independent Pre-Vocational Skills Of Persons With Autism*	***Shoba Srivastava & Nishat Imam***	92
13	इतिहास अध्यापनासाठी रचनावादी दृष्टीकोन- साहित्याच्या समीक्षेचे प्रतिबिंब	**विनीता राहूल हुबळीकर**	101
14	*Police administration in Naxal affected areas of Maharashtra*	***Dharmendra Turkar***	116

83
January-June: 2023
Vol. 83, No.07

आज़ादी का
अमृत महोत्सव

UGC CARE JOURNAL
ISSN: 0974-0066

मध्य भारती

मानविकी एवं समाजविज्ञान की शोध-पत्रिका

मध्य भारती

(MADHYA BHARTI)

Humanities and Social Science Journal

ISSN No. 0974-0066

UGC CARE (Group I) Journal

(Volume 83, No. 07, January-June: 2023)

Editor in Chief

Prof. (Dr.) Ambikaadas Sharma

Editor

Prof. Bhawatosh Indrguru

Prof. Brijesh Srivastava

Dr. Aashutosh Mishra

Volume Editor

Dr. Chhabil Mehar

Dr. Harising Gaur University

Sagar (MP) – 470003

Email – madhyabharti2016@gmail.com

मध्य भारती (MADHYA BHARTI)

मानविकी एवं समाजविज्ञान की शोध-पत्रिका

अंक - 83, क्र. 07, जनवरी-जून:2023
ISSN: 0974-0066 (पूर्व-समीक्षित अर्धवार्षिक शोध-पत्रिका)
डॉ. हरिसिंग गौर विश्वविद्यालय, सागर
UGC CARE - Group I (Multidisciplinary Journal)
(Print Only)

प्रकाशित रचनाओं के अभिमत से प्रकाशक या संपादकों की सहमती अनिवार्य नहीं है तथा यहाँ प्रकाशित आलेखों की प्लेगारिजम (Plagiarism) संबंधी शुचिता की जिम्मेदारी लेखकों की है|

सम्पादकीय पत्र व्यवहार
मध्य भारती
डॉ. हरिसिंग गौर विश्वविद्यालय
सागर (म.प्र.)-470003
ई-मेल: madhyabharti2016@gmail.com

आवरण: डॉ. छबील मेहर

मुद्रण
अमन प्रिंटर्स
सागर - 470002

INDEX

THE FEMINIST MOVEMENT IN INDIAN LITERATURE: A CRITICAL ANALYSIS OF WOMEN'S CONTRIBUTION IN POST-INDEPENDENCE ERA 01
Miss. Pratiksha Dinesh Dahale

स्वातंत्र्योत्तर काळातील महिलांचे राजकीय क्षेत्रातील योगदान-समीक्षात्मक विश्लेषण 04
प्रा. अपर्णा अ. जगताप

THE CONTRIBUTION OF KAMALA DAS AND MAMTA KALIA IN POST-INDEPENDENCE INDIAN ENGLISH POETRY 08
Dr. Hemant Govindrao Pawar

CONTRIBUTION OF ANITA DESAI AND BHARTI MUKHERJEE IN POST-INDEPENDENCE INDIA AS A FEMINIST WRITER 11
Mr. Pramod Chudaman Chaudhari

CONTRIBUTION OF WOMEN IN INDIAN ADVERTISING IN THE POST-INDEPENDENCE PERIOD 14
Pranali Shende/ Tanvi Bhadre/ Lavina Vernekar Karanjkar

आधुनिक भारतीय चित्रकला क्षेत्र मे महिला कलाकारो कि स्थिती 19
प्रा. रामचंद्र नारायण चौरे/ प्रा. मंगेश मदन तांबे/ प्रा. विपिन राजेंद्र सोनावणे

भारतीय संविधानाच्या निर्मितीत महिलांचे योगदान 22
प्रा. समाधान नारायण दराडे

८० च्या दशकातील भारतीय राष्ट्रवादाच्या प्रवर्तक: इंदिरा गांधी 26
प्रा. शशिकांत भालचंद्र पाटील

CONTRIBUTION OF HOMAI VYARAWALLA AND THE TWIN SISTERS IN THE FIELD OF PHOTOGRAPHY IN THE POST-INDEPENDENT INDIA 31
Prof. Tanvi Bhadre/ Dr. Sanjay Bhalerao

स्वातंत्र्योत्तर काळानंतर जाहिरात क्षेत्रातील विविध माध्यमांमध्ये महिलांचा सक्रिय सहभाग 36
प्रा. विपिन राजेंद्र सोनावणे/ रामचंद्र नारायण चौरे

स्वातंत्र्योत्तर कथासाहित्यातील महिलांचे कार्यकर्तृत्व 41
प्रा. उन्नती संजय चौधरी

स्वातंत्र्योत्तर काळातील स्त्रियांचे मराठी साहित्यातील योगदान 45
डॉ. प्रदीप औजेकर

UGC CARE JOURNAL
ISSN: 0974-0066

83
January-June: 2023
Vol. 83, No.05

आज़ादी का
अमृत महोत्सव

मध्य भारती

मानविकी एवं समाजविज्ञान की शोध-पत्रिका

UGC CARE JOURNAL
ISSN : 0974-0066

83

January-June: 2023
Vol. 83, No.05

आज़ादी का
अमृत महोत्सव

मध्य भारती

मानविकी एवं समाजविज्ञान की शोध-पत्रिका

UGC CARE (Group I) Journal
ISSN: 0974-0066

गोवा मुक्ती संग्रामात स्त्रियांची भुमिका

डॉ. राजकन्या अर्जुन सुर्यवंशी, इतिहास विभाग प्रमुख, ॲडमिनीस्टेटिव्ह सर्विस डिग्री कॉलेज नागपूर

==

आदिलशाहीशी प्रतिकार करून पोर्तुगीज सरदार अल्फान्सो अल्बुकर्क यांनी 16 फेब्रुवारी 1510 रोजी गोवा जिंकले. पोर्तुगीजांनी इ. स. 1 5 7 0 पर्यत गोव्याच्या बऱ्याच मोठया प्रदेषावर आपली सत्ता निर्माण केली. गुजरातच्या सुलतानाकडून चैल व वसई घेण्यातही पोर्तुगीजांनी यश मिळविले. इ. स. 1535 मधे दीव व 1559 मध्ये वसई येथे किल्ले बांधले. गोवा हे ठिकाण कॅथलीक पंथीय ख्रिष्चन धर्माचे पुर्वेकडील फार मोठे केंद्र बनले होते. पण धर्मप्रचारासाठी पोर्तुगीजांनी भारतीय लोकावर मोठया प्रमाणात अन्याय व अत्याचार केले. छत्रपती शिजी महाराज व छत्रपती संभाजी महाराज यांनी गोव्यातून पोर्तुगीजांची सत्ता नश्ट करण्यासाठी मोठया प्रमाणात प्रयत्न केले परंतु त्यांना यात यश प्राप्त झाले नाही. पोर्तुगीजांनी आपल्या सत्तेचा विस्तार सतत चालु ठेवल्याने गोव्यात त्यांचे मोठे साम्राज्य निर्माण झाले. गोवा ही पोर्तुगीजांची वसाहत होती त्याचे क्षेत्रफळ 1 3 0 1 चैरस मैल, लोकसंख्या तीन लाख व राजधानी पणजी 1 9 4 7 रोजी भारत स्वतंत्र झाल्यावर पोर्तुगीजांनी गोव्या भारताच्या ताब्यात देणे आवष्यक होते परंतु त्यास त्यांनी नकार दिला. त्यामुळे स्वातंत्र प्रिय भारतीय जनतेने गोवा मुक्ती आंदोलन चालू केले. पोर्तुगीजांची सत्ता हानुन पाडण्यासाठी 1 9 2 8 मधे मुंबईत गोवा कॉंग्रेस कमिटी स्थापन करण्यात आली. 1 9 5 5 मधे निशस्त्र स्वयंसेवक दलाने सत्याग्रह करण्यासाठी गोव्यात प्रवेश केला. तेव्हा त्यांच्यावर गोळीबार करण्यात आला. 1 9 5 5 मधे भारताने पोर्तुगालषी राजनैतिक संबंध तोडुन टाकले. संयुक्त राश्ट्रसंघनेच्या बैठकीत पोर्तुगालच्या धोरणाचा निशेध केला. जगातील देशही त्यांच्यावर टिका करत होते. भारतीय जनतेने आझाद गोमंतक दल, गोवा विमोचन समिती, गोवा मुक्ती फौज व गोवा लिग अषा संघटना स्थापना करून गोवा मुक्ती आंदोलन चालू केले. त्याचाच परिणाम म्हणुन 18 ऑगस्ट 1961 रोजी गोवा भारतात विलिन झाले.

या मुक्ती संग्रामात पुरूषाबरोबर अनेक स्त्रियांनी सहभाग घेतला. त्यांच्यावर प्रकाश टाकण्यासाठी हा शोध लेख.

1) सिंधूताई देशपांडे:- सिंधूताई देशपांडे यांनी गोव्यातील स्त्रिया मधे पोर्तुगीजांच्या अन्याय अत्याचाराबद्दल जागृती निर्माण केली. गोवा मुक्ती संग्रामात स्त्रियांचा सहभाग वाढविला. सर्व महिलामधे स्वातंत्र्याची भावना निर्माण केली. 2 5 नोव्हेंबर 1 9 5 4 रोजी त्यांनी पणजी येथे सत्याग्रह केला. तेव्हा त्यांना अटक करण्यात आली. पोलिसांनी अटक करून सिंधूताईना गोव्याच्या बाहेर काढले. तरी त्यांनी आपले काम थांबविले नाही. गोवा मुक्तीचे कार्य अविरत चालुच ठेवले. पर्वती येथे कार्यकत्यासाठी षिबिर भरवले. त्या षिबिरात सिंधूताई देशपांडे यांनी मार्गदर्षन केले. त्यांनी स्त्रियांच्या भावनांना जागृत करून या चळवळीत सामील होण्यासाठी प्रोत्साहित केले. ही फक्त पुरूशांचीच चळवळ नसुन स्त्रि-पुरूश दोघांचीही चळवळ आहे असे मत व्यक्त केले. पोर्तुगीज सरकारने सिंधूताईना गोव्यात येण्याची बंदी घातली होती पण त्यांनी ती पाळली नाही. पोलिसांना फसवून त्यांनी गोव्यात प्रवेश केला. ठिकठिकाणी संचार करून कार्यकत्र्याच्या भटे ी घेतल्या आणि स्त्रियामध्ये जागृती निर्माण केली. त्यांच्या प्रयत्नाने अनेक मुली गोव्याच्या मुक्ती संग्रामात सामिल झाल्या. त्याच्या कार्यामुळे गोवा सरकारने त्यांना वारा वर्शाची तुरूंगवासाची षिक्षा दिली व त्यांना केपेच्या तुरूगांत पाठविले. त्यांच्या या कार्यामुळे सिंधूताईना गोवा मुक्तीची क्रांतिदेवता असे म्हटले जाते.

2) सुधाताई जोशी:- सुधाताई जोषी हया पं. महादवे षास्त्री जोषी याचं या पत्नी हाते. फेब्रुवारी 1 9 5 5 मधे गावो कॉंग्रेसची वैठक पुण्यात पंडित महादेवषास्त्री जोषी यांच्या घरी झाली. त्यावेळी जोशी गोव्यात जावून सत्याग्रह करण्याचे जाहीर केले. पण त्यावेळी षास्त्रक्रिया झाल्यामुळे त्याची प्रकृती बरी नव्हती. अषा अवस्थेत त्यांना गोव्यामध्ये जाऊ देणे पटले नाही. तेथे पोतुगीज पोलिसांचे क्रुर अत्याचार त्यांना सहन झाले नसते. त्यामुळे सुधाताई जोषी यांनी पंडित महादेवषास्त्री ऐवजी आपण जाण्याचा निर्णय घेतला.

5 एप्रिल 1 9 5 5 मधे त्या गोव्यामध्ये जायला निघाल्या. सुधाताईचा प्रवेश रोखण्यासाठी पोलिस व प्रत्येक

गाडीची तपासणी करीत होते. पोलिसांची नजर चुकवून त्या लोकात मिसळल्या ठरलेल्या वेळेनुसार त्या मैदानाच्या मध्यभागी पोहचल्या. स्टुलवर उभे राहून त्यांनी अध्यक्षीय भाशण सुरू केले. पोलिसांनी त्यांना घेरले. एका सैनिकांनी त्यांच्यावर रिव्हाल्वर रोखले तरीही सुधाताईचे भाशण चालुच होते. संतापलेल्या सैनिकाने सुधाताईना अटक केली. त्यांना तुरूंगात डांबले तेथे त्यांना खूप छळ सहन करावा लागला. त्या विराधात त्यांनी चार दिवस अन्नत्याग सत्याग्रह केला. सुधाताईना लश्करी न्यायालयाने बारा वर्षाची शिक्षा दिली. अशा या तेजस्वी गृहिनिने गोवा मुक्ती संग्रामात महत्वाची कामगिरी केली.

3) अंबीकाबाई दांडेकर:- अंबिकाबाई दांडेकर या प्रसिध्द मराठी कादंबरीकार गो. नी. दांडेकर यांच्या मातोश्री होत. अगदी वृध्द असतानाही त्यांनी गोवा मुक्तीसंग्रामात सहभाग घेतला. म्हापसा येथे नॅशनल काँग्रेस गोव्याचे अधिवेशन होणार होते. त्या अधिवेशनासाठी सुधाताई जोषी याच्याबरोबर अंबिकाबाई गेल्या हा्ठेतृया. त्यांचे वय व तब्येत पाहता त्यांनी सत्याग्रहात भाग घेवू नये अषी त्यांना विनंती केली. पण त्यांनी विनंती नाकारून सत्याग्रहात भाग घेतला. त्यावृध्द स्त्रीचे सर्वजण कौतुक करत होते. पोलिसांच्या लाठी माराची व अत्याचाराची पर्वा न करता त्यानी सत्यागहात भाग घते ला. त्यांचे हे कार्य सर्व स्त्रियासाठी अत्यंत स्फुर्तिदायक आहे.

4) प्रेमलता जांबवलीकर - गोवा मुक्ती संग्रामातील एक धाडसी महिला म्हणुन प्रेमलता जांबवलीकर प्रसिध्द आहेत. त्यांनी गोवा मुक्ती सत्याग्रहाचे नेतृत्व केले. त्यामधे त्यांना पोलिसांचा जबर मार खावा लागला. 1 5 आणि 1 8 ॅआगस्ट 1956 रोजी त्यांनी मिरवणूक काढल्याचा आरोप त्यांच्यावर ठेवून त्यांना धमकी दिली पोर्तुगीज कमांडरने सांगितले की जर मडगावातील महिलांनी पुन्हा मिरवणुक काढली तर लहान-मोठया सर्वच स्त्रियांचे वस्त्रहरण केले जाईल. कमांडरच्या हया धमकीला त्यांनी भिक घातली नाही. त्यांनी आपले कार्य चालुच ठेवले. त्यांनी गोवा मुक्ती संग्रामामध्ये स्त्रियांची जागृती मोठया प्रमाणात केली. त्या गोवा सेवा संघाच्या उपाध्यक्ष होत्या. प्रेमलता जांबवलीकर यांचे घर म्हणजे चळवळीतील त्यांचे कार्यालयच होते.

5) व्हर्जीनिया डिसोजा:- व्हर्जीनिया डिसोजा या माडर्न हायस्कुल पणजी येथे षिक्षिका होत्या. त्यांचे वडील लुईस डिसोजा हे भारत सरकारच्या गुप्तहेर खात्यात नोकरीला होते. जर्नादन षिर्के हे ज्वाला नावाचे पत्रक गुप्तपणे छापीत त्या पत्रकाच्या वितरणाची जबाबदारी व्हर्जिनिया डिसोजा यांच्यावर होती. ज्वालाचे अंक त्या भारत सरकारकडे पाठवित हे काम अत्यंत जबाबदारीचे व धोक्याचे होते. याची खबर पोलिसांना लागताच त्यांनी डिसोजाच्या घरावर धाड टाकली. ज्वाला पत्रकाषी संबंधित असणाऱ्या सर्वांना पकडून तुरूंगात डांबण्यात आले.

6) बेर्ता मिनेझिस ब्रागास:- मिनेझिस ब्रागास हया गोव्यातील एक देशभक्त होत्या. त्यांनी गोव्यामधे राजकीय, वैचारिक चळवळीचा पाया घातला. गोवा मुक्ती संग्रामासाठी महत्वाचे कार्य केले. त्यांनी गोव्यात स्त्रियांच्या मिरवणुकी काढल्या व त्यांच्यात जनजागृतीचे कार्य केले. मिरवणुकीत पुढे असलेल्या स्त्रियांच्या हातात तिरंगी ध्वज होते. त्या महिला स्वातंत्र्याचा व भारत मातचे जयजयकार करीत हात्या. जयजयकार करणाऱ्या स्वातंत्र सैनिकावर पोलिसांनी लाठीहल्ला केला. त्यात अनेक लाठया मिनेझिस वर पडल्या. त्यांना पोलिसांनी अटक केली. गोवा युथ लिगच्या त्या सक्रिय कार्यकत्या होत्या.

7) वत्सला किर्तने:- सत्याग्रह करणाÚया स्त्रियामधे वत्सला किर्तने यांचाही सहभाग होता. राम मनोहर लोहिया यांना अटक केल्यावर वत्सला किर्तने यांनी गोवा मुक्ती संग्रामात प्रवेश केला. पोलीसांनी त्यांना अटक केली. वत्सला किर्तने यांची सुटका करावी म्हणुन मडगावच्या स्त्रियांनी मोर्चा काढला. त्या साठ स्त्रिया होत्या. त्यांनी मोर्चा पोलिस चैकीवर नेला. स्त्रियांच्या सामथ्र्याने पोलिसांना माघार घ्यावी लागली. त्यांनी वत्सला कीर्तने यांना मुक्त केले. भारत माता की जय अशा घोषणा देत स्त्रियांनी वत्सला किर्तनेची मिरवणुक काढली घोशणांनी आकाश निनादुन गेले. पोलिसांनी स्त्रियावर लाठीहल्ला केला. स्त्रियांना मारहान करून अटक केली. तेव्हा षेकडो स्त्रिया रस्त्यावर उतरल्या. मुसळदार पावसात स्त्रिया गोवा मुक्ती संग्रामासाठी रस्त्यावर उतरल्या होत्या. वत्सला किर्तने यांनी गोव्यात जनजागृतीचे कार्य केले. पोलिसांच्या दडपषाहीला न जुमानता स्त्रियांनी आपला लढा चालुच ठेवला.

स्वातंत्र मिळवण्यासाठी गोव्याला प्रदीर्घकाळ संघर्श करावा लागला. षेवटी 18 डिसेबर 1961 रोजी भारत सरकारने हस्तक्षेप करून गोवा मुक्त केले पोर्तुगीजांची सत्ता संपुश्टात आली. गोवा मुक्ती लढयातील स्त्रियांचा

UGC CARE (Group I) Journal
ISSN: 0974-0066

सहभाग ही एक गौरवषाली गाथा आहे.

संदर्भ:-

1) डॉ. अनिल कोठारे - "भारतीय स्त्रि चळवळीचा इतिहास", एज्युकेशनल पब्लीशर्स, औरंगाबाद 2013
2) गीता साने:- "भारतीय स्त्रीजीवन", माजै प्रकाशनगृह, मबुंई 1986
3) एस. एस. गाठाळः- "भारतीय स्त्रियांचा इतिहास व स्त्री जिवन", कैलास पब्लीकेशन्स, औरंगाबाद 2013
4) पद्मजा पाटील, शोभना जाधव - "भारतीय इतिहासातील स्त्रिया", फडके प्रकाशन कोल्हापूर 2007

83
January-June: 2023
Vol. 83, No.05

UGC CARE JOURNAL
ISSN: 0974-0066

आज़ादी का अमृत महोत्सव

मध्य भारती

मानविकी एवं समाजविज्ञान की शोध-पत्रिका